

Filosofi för lärare i gymnasieskolan, 90 hp (1–90) Ingår i Lärarlyftet

Philosophy for teachers in upper secondary school, 90hp (1-90)
Included in "Lärarlyftet".
90 hp

Uppdragsutbildning

960L70

Gäller från: 2022 VT

Fastställd av	Huvudområde	
Styrelsen för utbildningsvetenskap	Inget huvudområde	
Fastställandedatum	Utbildningsnivå	Fördjupningsnivå
2020-12-03	Grundnivå	G2E
Reviderad av	Utbildningsområde	
Utbildningsvetenskaps nämnd för kursplaner	Humanistiska området	
Revideringsdatum	Ämnesgrupp	
2021-03-08; 2021-03-12	Filosofi	
Gavs första gången	Gavs sista gången	
HT 2020		
Institution	Ersätts av	
Institutionen för kultur och samhälle		

Förkunskapskrav

Du som är anställd som lärare och har en behörighetsgivande lärarexamen utan att vara ämnesbehörig i filosofi. Du har huvudmannens skriftliga godkännande.

Lärandemål

Delkurs 1: Filosofi 1

Filosofins historia (7,5 hp)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för huvuddragen i filosofins historia, från antiken till idag,
- översiktligt analysera centrala skolbildningar och tankegångar inom filosofins historia,
- kritiskt diskutera olika tolkningar av centrala tankegångar i filosofins historia,
- i tal och skrift kunna redogöra för tankegångar och teorier i ett urval av verk ur filosofins historia.

Logik och instrumentkurs (7,5 hp)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för och använda några utvalda nyckelbegrepp inom filosofi,
- visa färdigheter i satslogik och predikatlogik,
- visa färdigheter i begreppsanalys och argumentationsanalys,
- använda dessa begrepp och färdigheter för att i tal och skrift analysera och diskutera filosofiska argument.

Språkfilosofi och kunskapsteori (7,5hp)

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- uppvisa kunskaper om grundläggande begrepp inom den filosofiska semantiken,
- visa insikter i de grundläggande filosofiska problemen kring kunskap,
- använda kunskaper om den språkfilosofins och kunskapsteoris nyckelbegrepp,
- diskutera hur pragmatiska faktorer samspelar med semantiska
- redogöra för olika uppfattningar om meningsbegreppet,
- resonera kring olika sätt att hantera skeptiska utmaningar mot anspråk på att veta något,

Etik och tillämpad etik (7,5hp)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för utvalda nyckelbegrepp och problem inom moralfilosofi och tillämpad etik;

- redogöra för centrala moralfilosofiska teorier;
- analysera och värdera aktuella etiska och samhällliga debatter ur ett teoretiskt perspektiv;
- i tal och skrift kunna diskutera etiska argument.

Delkurs 2: Filosofi 2

Vetenskapsteori och metafysik (7,5 hp)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för vetenskapsteoretiska problem,
- kunna föra en principiell diskussion om metodval inom vetenskapen,
- analysera centrala teorier och skolbildningar inom det vetenskapsteoretiska området,
- använda och problematisera begrepp inom metafysik,
- kritiskt diskutera samtida metafysisk teoribildning och relatera den till dess historiska kontext.

1900-talets filosofi (7,5 hp)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för några huvuddrag i 1900-talets filosofi;
- översiktligt analysera centrala skolbildningar och tankegångar inom 1900-talets filosofi;
- kritiskt diskutera olika tolkningar av viktiga idéer i 1900-talets filosofi;
- i tal och skrift kunna sammanfatta ett urval centrala filosofiska verk.

Politisk filosofi och samhällsfilosofi (7,5 hp)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för utvalda nyckelbegrepp och problem inom det samhällsfilosofiska området;
- redogöra för centrala teorier i politisk filosofi och samhällsfilosofi;
- analysera och värdera pågående politiska och samhällliga debatter ur ett teoretiskt perspektiv;
- i tal och skrift kunna diskutera politiska och samhällsfilosofiska argument.

Ämnesdidaktik (7,5hp)

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- diskutera styrdokument och utvärderingar rörande skolämnet filosofi i gymnasieskolan
- redovisa grunddragen i filosofiämnets framväxt som skolämne, universitetsämne och lärarutbildningsämne
- jämföra filosofiämnets framväxt med annat ämne
- analysera de speciella villkor som gäller vid undervisning i filosofi, i synnerhet vad gäller individers olika förutsättningar
- analysera olika mönster och normer för kommunikation och samspel i filosofiundervisningen

- analysera behandlade praktiskfilosofiska problem med avseende på gymnasiets ämnesundervisning, styrdokument och läromedel.

Delkurs 3: Praktisk filosofisk inriktning (30 hp)

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- visa förtrogenhet med modern moralfilosofisk diskussion,
- använda fördjupade kunskaper om problem och teorier inom något av den praktiska filosofins områden,
- självständigt i uppsatsform behandla ett valt problem inom något av den praktiska filosofins områden.

Kursinnehåll

Delkurs 1: Filosofi 1

Filosofins historia (7,5 hp)

Ett studie av filosofins historia ger oss en ökad förståelse för hur och varför filosofin har utvecklats till det den är idag. I kursen studeras filosofins historia, med hjälp av både handböcker och originalmaterial. Stoffet får dels en regelrätt historisk behandling, dels tematiseras allmänna filosofiska frågor varvid materialet tjänar som exempel i teorijämförelser. Studenten bekantar sig i detta arbete med filosofihistoriens centralgestalter samt övar sig att tolka argument och föra diskussion vidare utifrån dessa tolkningar.

Logik och instrumentkurs (7,5 hp)

Kursen utgör en introduktion till filosofiska verktygen argumentationsanalys, begreppsanalys och logik. Kursen ger förutsättningar för vidare studier i filosofi med en särskild betoning på att förbereda för ett kritiskt förhållningssätt med hjälp av dessa verktyg. Dess specifika uppgift är att studenten skall öva sig i att läsa, ta till sig och att hantera argument i några av de områden som är centrala för filosofin. En central del av kursen är att dessa verktyg och instrument inte bara lärs ut teoretiskt, utan även att studenterna övar på att använda det i praktiken. I logikdelen av kursen får studenten arbeta med att genomföra och avläsa enklare logiska formaliseringar i sats- och predikatlogik samt att kontrollera giltigheten i satslogiska slutledningar.

Språkfilosofi och kunskapsteori (7,5hp)

Kursen innehåller följande delar:

- En översikt över den filosofiska semantiken och pragmatiken.
- En introduktion till epistemologin, det filosofiska studiet av kunskap.
- Frågor kring kunskapens möjlighet och natur.
- Den skeptiska utmaningen mot anspråk på att veta något.
- Några specifika språkfilosofiska problemkomplex, som exempelvis modalitet, vaghet, intensionalitet.
- Etik och tillämpad etik (7,5hp)

Kursen ger studenten förtrogenhet med olika teorier och ståndpunkter gällande hur en bör handla, vilka mänskliga egenskaper som är värdefulla och vad ett lyckligt liv består i. En bärande del av kursen utgörs av en introduktion till centrala moralfilosofiska teorier. Varje kursmoment fokuserar på en specifik teori, såsom konsekventialism, dygdetik, eller pliktetik. Dessutom tränar sig studenterna i att använda dessa teorier för att förstå och analysera aktuella etiska frågor och debatter, t ex gällande hälso- och sjukvård, jämställdhet, mänskliga rättigheter samt hållbar utveckling.

Delkurs 2: Filosofi 2

Vetenskapsteori och metafysik (7,5 hp)

Under kursen lär sig studenten att arbeta med vetenskapsteoretiska begrepp som lag, hypotes, hypotesprövning, orsak och förklaring. Kursen koncentrerar sig till diskussioner som förts under de senaste hundra åren. Kursen får en allmän inriktning genom att exempel och problem väljs så att olika slag av vetenskaper berörs. Problem från såväl naturvetenskap som humaniora och samhällsvetenskap behandlas.

Metafysik är frågan om verklighetens natur, och som gren av filosofin så ställer den grundläggande frågor om vad som finns. Inom kursen behandlas bl.a. frågor om tid, medvetande, och kausalitet, utifrån samtida och historiska debatter inom området.

1900-talets filosofi (7,5 hp)

Kursen ger den studerande en ökad förståelse av den moderna filosofins utveckling. I kursen studeras huvuddragen i 1900-talets filosofi samt deras centrala gestalter och teorier på båda sidor av den analytiska/kontinentala klyftan. Stoffet belyses ur ett historiskt perspektiv men behandlas också i tematisk ordning. Studenterna övar sig att tolka argument och föra diskussion.

Politisk filosofi och samhällsfilosofi (7,5 hp)

I kursen skaffar sig studenten förtrogenhet med olika ståndpunkter och teorier inom samhällsfilosofi och politisk filosofi. En central del av kursen utgörs av en introduktion till nyckelbegrepp på detta område. Varje kursmoment fokuserar på ett specifikt begrepp, såsom rättvisa, jämlikhet eller moraliskt ansvar. Under kursen lär sig studenterna att analysera och värdera olika definitioner av och teorier om dessa begrepp. En viktig del av kursen utgörs av att visa hur dessa teoretiska kunskaper kan användas för att förstå aktuella politiska och samhällsrelaterade frågor och debatter.

Ämnesdidaktik. (7,5 hp)

Gymnasieskolans nationella och lokala styrdokument för ämnet samt nationella utvärderingar behandlas. Studenten behandlar filosofiämnets framväxt som skolämne, universitetsämne och lärarutbildningsämne och jämförs med annat ämne. I kursens ämnesdidaktiska delar diskuterar och analyserar studenten filosofiläromedel i vid bemärkelse, inklusive digitala verktyg. Vidare får studenten förutsättningar för kommunikation och begreppsförståelse i gymnasieskolans

filosofiundervisning. Frågor med relevans för lärarens yrkesroll och undervisning diskuteras och analyseras ur filosofiska perspektiv. Här berörs exempelvis genusperspektiv, bemötande av studenter med särskilda behov, samt tillvaratagande av flerspråkighet och mångfald i undervisningen, liksom betyg och bedömning.

Delkurs 3: Praktisk filosofisk inriktning

Moralfilosofi (7,5 hp)

I kursen behandlas ett modernt moralfilosofiskt arbete, som framstår som centralt i dagens vetenskapliga diskussion.

Litteraturkurs till uppsats (7,5 hp)

Kursen består av litteratur som ger bakgrundskunskaper till det valda uppsatsämnet. Litteraturen väljes i samråd med handledaren.

Uppsats (15 hp)

Uppsatsämne väljs i samråd med handledaren. Författandet av en uppsats innebär ett självständigt arbete med ett valt praktisk-filosofiskt problem eller vissa valda texter. Uppsatsen bör innehålla någon utifrån argumentation hävdad tes i anslutning till problemet eller texten och visa den studerandes förmåga att på egen hand genomföra ett filosofiskt resonemang.

Undervisnings- och arbetsformer

All undervisning sker antingen via föreläsningar eller seminarium, där studenter förväntas vara aktiva. Undervisningen kommer att använda sig av traditionella textstudier, men även en del digitala inslag (förinspelade föreläsningar t.ex.).

Examination

Kursen examineras genom muntlig och skriftlig examination. All skriftlig examination är anonym för att garantera en rättssäker prövning av varje students prestationer.

Gäller för alla kurser oavsett betygsskala.

- Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Om kursen har tregradig betygsskala (U – VG) gäller följande:

- Studerande som godkänts i prov får ej delta i förnyat prov för högre betyg.

För kurser där obligatoriska moment ingår gäller följande:

- Om det finns särskilda skäl, och om det med hänsyn till det obligatoriska momentets karaktär är möjligt, får examinator besluta att ersätta det obligatoriska momentet med en annan likvärdig uppgift.

Om LiU:s koordinator för studenter med funktionsnedsättning har beviljat en student rätt till anpassad examination vid salstentamen har studenten rätt till det.

Om koordinatören har gett studenten en rekommendation om anpassad examination eller alternativ examinationsform, får examinator besluta om detta om examinator bedömer det möjligt utifrån kursens mål.

Examinator får också besluta om anpassad examination eller alternativ examinationsform om examinator bedömer att det finns synnerliga skäl och examinator bedömer det möjligt utifrån kursens mål.

Betygsskala

Tregradig skala, U, G, VG

Övrig information

Uppdragsutbildning är en utbildningsform som styrs av förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (SFS 2002:760).

Planering och genomförande av kurs skall utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som skall ingå i varje kurs skall därför behandla frågan om hur kursen överensstämmer med kursplanen.

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenhet och kunskaper synliggörs och utvecklas.

Om det föreligger synnerliga skäl får rektor i särskilt beslut ange förutsättningarna för, och delegera rätten att besluta om, tillfälliga avsteg från denna kursplan.

Om undervisnings- och examinationsspråk

Undervisningsspråk visas på respektive kurstillfälle på fliken "Översikt".
Examinationsspråk relaterar till undervisningsspråk enligt nedan:

- Om undervisningsspråk är Svenska ges kursen i sin helhet eller till stora delar på svenska. Observera att även om undervisningsspråk är svenska kan delar av kursen ges på engelska. Examinationsspråk är svenska.
- Om undervisningsspråk är Svenska/Engelska kan kursen i sin helhet ges på engelska vid behov. Examinationsspråk är svenska om kursen ges på svenska eller engelska om kursen ges på engelska.
- Om undervisningsspråk är Engelska ges kursen i sin helhet på engelska. Examinationsspråk är engelska.